

Oponentský posudek na diplomovou práci

Marta Schneebergerová: Řízení o rozpuštění politické strany – zkušenosti z české i zahraniční praxe

Autorka diplomové práce v jejím úvodu k samotné volbě tématu uvádí, že se jedná „sice o malý výsek z úpravy právního postavení a fungování politických stran, nicméně jde o téma zajímavé a často diskutované“ (s. 5), čímž zřejmě stručně osvětluje důvody, jež ji vedly k tomuto rozhodnutí.

Pokud jde o cíl, kterého chtěla diplomovou práci dosáhnout, spatřuje jej v přiblížení aplikace právní úpravy problematiky rozpouštění politických stran na konkrétní případy, a to jak v českém, tak ve slovenském, německém a evropském právním prostředí (s. 5 odst. 4). Od takto úzce formulovaného cíle, kterému však obsah práce v zásadě odpovídá, tj. přinést „pouze“ informace o uplatňování platné právní úpravy ve vybraných státech spolu s příklady z judikatury ESPL se podle mého názoru odvíjejí i nedostatky, jimiž diplomová práce trpí. Diplomantka tak rezignovala např. na komparaci příslušných právních úprav, jež se nabízí, stejně jako se nepokusila analyzovat procesní postupy soudních orgánů či tendence ve vývoji argumentačních schémat jimi aplikovaných. Nenaplněný podle mého soudu tak zůstal dále uvedený příslib, že po seznámení se s diplomovou prací bude zřejmé, „za jakých podmínek je možné politické strany rozpouštět, kdo podává návrh na rozpouštění strany, kdo o něm rozhoduje a jaké jsou následky rozpouštění politické strany“ (tamtéž). Pokud jej zčásti autorka splnila, tak pouze v souvislosti s Českou republikou, v textu zejména na s. 20-26.

Diplomová práce M. Schneebergerové má přibližně 80 stran textu (s. 5-86), je opatřena obsahem (s. 4), za který jsou připojeny dvě přílohy, jejichž smysl mi není zcela zřejmý, neboť jej autorka v textu blíže neosvětluje a učiní tak jistě v průběhu ústní obhajoby. První z příloh nazvaná „Symbolika Dělnické strany“ obsahuje polovinu z obrázků uvedených v rozsudku NSS ze 17. února 2010, přičemž autorka změnila jejich číselné označení(?). Příloha č. 2 přináší záznam rozhovoru autorky s T. Vandasem, bez uvedení data, kdy k němu došlo. Z rozhovoru vyplývá jen, že se dotazovaný raduje z výsledku prvního rozhodnutí NSS ve věci rozpouštění Dělnické strany (?).

Seznam pramenů (s. 91-101) obsahuje jak přehled použité literatury (učebnice, monografie, sborníky, články), právních předpisů a judikatury (s. 93-95), tak i internetových zdrojů (s. 95-101). Sebrané a použité prameny patří nepochybně ke kladům diplomové práce. Na uvedené prameny je hojně odkazováno v textu (kolem 260 poznámek pod čarou).

Co se týče vlastní práce s prameny, diplomantka nepoužívá uvozovací znaménka, jestliže cituje, z kontextu se ovšem zdá, že o přesnou citaci by se mohlo jednat vždy, když je použita kurziva. Gramatická chyba v takovém „citátu“ na s. 41 odst. 5 mě vedla k prověření uvedeného odkazu (bod 261), kde text v originále zní: „Zároveň je však třeba dodat, že podobná prohlášení čistě v programové rovině sama o sobě nevedou k naplnění důvodů ustanovení § 4 Zákona“. Byť se zde jedná o drobné úpravy provedené zřejmě autorkou, jež v daném případě nemění smysl výroku, nepotvrdil se můj odhad, že použití odlišného typu písma znamená doslovnou citaci. Za nešvar, který by měl být jen řídkou výjimkou již v tomto typu odborných prací, pak považuji citace „z druhé ruky“, např. s. 5, 8, 9, 16, 17, 19, 20, 73, 80 aj.

Diplomová práce by si zasloužila pečlivější jazykovou korekturu.

Předložená diplomová práce obsahuje vedle stručného úvodu a závěru šest nestejně rozsáhlých kapitol, jež se dále podrobněji člení. Jádro práce spočívá v kapitolách č. 3. – 6., kde jsou popisované zvolené příklady rozpouštění politických stran. Podrobněji v případech dvou rozsudků NSS ve věci Dělnické strany (s. 27-50) a dvou případů ze Slovenské republiky

(s. 51-61), v názncích v závislosti na uvedené literatuře pokud jde o Německo (s. 62-67) a kupodivu obdobně i v případě judikatury ESPL. Autorka sice avizuje „překlady“ dvou novějších rozhodnutí ESPL, pokud má na mysli text na s. 81-83, jde v lepším případě jen o „výtah“ z rozhodnutí, o který „druhý“ překlad by mohlo jít, není z textu zřejmé.

V částech diplomové práce, které jsou nejpropracovanější, je autorkou zvolená metoda založena na výkladu (popisu) obsahu rozsudků příslušných soudů, spolu s uvedením názorů nejrůznějších osob, získaných zřejmě za pomoci internetových vyhledávačů. Bohužel obvykle bez stanoviska autorky, se kterým z uvedených argumentů se ztotožňuje a proč a které naopak odmítá (výjimkou je např. text na s. 47 nahoře).

S diplomovou prací, která má převážně popisný charakter a názory autorky snad pouze naznačuje mezi řádky, se obtížně polemizuje. Proto uvádím jen některé dílčí věcné připomínky:

s. 8 – ob stojí po nahlédnutí do § 8 zák. č. 15/1990 Sb. tvrzení, že politická hnutí „nebyla založena na členském principu“?

s. 10 – z textu v učebnici Státovědy nelze učinit závěr, že institucionalizace politických stran znamená vymezení jejich *ústavního* statutu;

s. 14 odst. 3 – tvrzení, že není dovoleno vytvářet diskriminační podmínky pro vstup do politické strany, jež by vycházely „jen z určeného zaměstnání“ je v rozporu s textem na s. 10 odst. 4, kde je uvedeno, že některé osoby vykonávající určité zaměstnání (funkce) nemohou být členy politických stran. Kde je ústavní opora pro takové omezení?

s. 15 odst. 2 – proč by se členové politické strany, kteří drží legálně zbraň, nemohli organizovat např. V mysliveckých sdruženích či střeleckých klubech?

s. 18 – o jaká fakta lze opřít tvrzení, že média v ČR mají výrazně negativnější postoj vůči projevům pravicových extrémistů než vůči aktivitám stoupenců komunismu nebo anarchismu?

s. 21 – které příklady (některé?) dovozuje autorka z § 15 zák. o politických stranách, kdy může prezident republiky subsidiárně podat návrh NSS?

s. 64 odst. 3 a 4 – rozporná tvrzení týkající se zániku mandátu poslanců jako důsledku rozpuštění (zákazu) politické strany. K jakému názoru a proč se přiklání diplomantka?

Přes výše uvedené výhrady **doporučuji posuzovanou diplomovou práci k ústní obhajobě**. V případě jejího úspěšného průběhu navrhuji práci hodnotit známkou dobře.

V Praze, 5. prosince 2012

JUDr. Věra Jirásková, CSc.
Katedra ústavního práva PF UK